

*Дюжев С.А.,
головний спеціаліст
Інституту архітектурного менеджменту*

ДЕГРАДАЦІЯ МІСЬКОГО ЛАНДШАФТУ ЯК НАСЛІДОК ІГНОРУВАННЯ ТА ПОРУШЕННЯ ЗАСАД ПЛАНУВАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Безладний «частокіл» житлових типових 24–25-поверхових веж у силуеті та панорамах як історичної центральної частини Києва, так і його периферійних житлових масивів є лише зовнішнім проявом хаотичної забудови міста («наосліп»), прогресуючої деградації міського ландшафту, втрати владою і громадою важелів планувального управління містом та орієнтирів його гармонійного розвитку як ландшафтного цілого. Заради зиску осіб, наближених до влади, під комерційну житлову і торговельно-офісну забудову («нерухомість»), АЗС, численні культові споруди йдуть усі поспіль «вільні» ділянки (парки, лісопарки, сквери, двори, дитячі та спортивні майданчики), іде під знос історична забудова (у т.ч. об'єкти культурної спадщини). Ігноруються елементарні норми обслуговування населення об'єктами соціальної і транспортної інфраструктури, санітарно-гігієнічні вимоги щодо комфорту житлового середовища, нормативи забезпечення житлового простору для мешканців кварталів і мікрорайонів, коли нормативний показник наявності озеленених територій обмеженого користування 6 м²/особу принципово не розглядається в усіх пропозиціях щодо «ущільнення» території існуючої житлової забудови. При цьому ігнорується необхідність резервування ділянок нового житлового будівництва для «віялового» переселення мешканців районів реконструкції старого індустріального житлового фонду, а також ділянок для спорудження об'єктів рекреаційного, спортивного, культурно-видовищного і дозвіллевого призначення.

Розглядаючи риси деструкції в сучасній забудові, М. Гончаренко справедливо відзначає: «Особливість і окраса Києва – панорамні фронти та перспективи вулиць на тлі природних та рукотворних ландшафтів, які склалися повільно у часі впродовж щонайменше тисячоліття. Нині їх візуальне сприйняття поступово перебивається новітніми спорудами, що особливо відчутно в історичному центрі... Мимоволі виникає думка, що основою містобудівних процесів тепер значною мірою стали

прибутковість як економічний чинник та бруталність як естетичний, витіснивши такі поняття, як дух місця, містобудівна традиція, містобудівна доцільність» (цит. за [1, с. 112, 113]).

Гострота кризи визначається тим, що й надалі ці загрозливі тенденції щодо погіршення стану міського ландшафту Києва (як природно-техно-соціумального континууму) «підкріплюються» рішеннями ряду розроблених та поспіхом затверджуваних у 2015–2017 роках детальних планів територій (ДПТ), незважаючи на критичні зауваження експертів і протести громадськості. Пропозиції цих ДПТ (які також поспіхом намагаються реалізувати) демонструють систематичне порушення чинного Генерального плану м. Києва і правових норм та вимог земельного, природоохоронного і містобудівного законодавства. Більшість цих ДПТ розроблено фактично одною «артіллю» проектувальників з організацій, наближених до влади, коли недолугі та неприйнятні (нерідко – корупційні) рішення передбачається, всупереч містобудівній логіці, «вмонтувати» механічно у так званій «новий Генеральний план м. Києва – 2025» задля легалізації масових земельно-будівельних зловживань останніх 15 років. Наведемо стислий огляд вищезгаданих розробок.

ДПТ селища Биківня у Деснянському районі м. Києва. Ця розробка брутално порушує рішення діючого (чинного) Генерального плану м. Києва стосовно лісовідновлення, збереження та рекреаційного використання території лісових насаджень біля селища Биківня (кол. зона розташування антен радіостанції) у складі Биківнянського лісу (та Дарницької рекреаційної зони лісопаркового поясу Києва загальноміського значення), що гарно збережені в умовах багаторічного обмеженого доступу, а також правові норми земельного, природоохоронного і містобудівного законодавства. Запропоноване житлове будівництво (нібито немає інших ділянок для задоволення потреб пільгових груп населення) на цій території є порушенням правових норм земельного кодексу (ст. 20, 51, 52, 57, 83, 84), законів «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст. 40, 60, 63), «Про основи містобудування» (ст. 17, 21), «Про регулювання містобудівної діяльності» (ст. 2, 17, 24), Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів (пп. 4.2, 6.1), містобудівних норм ДБН 360-92** (пп. 10.1, 10.2, 10.4, 10.6), вимог Закону «Про державну експертизу землепорядної документації» стосовно особливо цінних земель, земель лісогосподарського, природоохоронного і рекреаційного призначення (ст. 9). Під загрозою знищення перебувають від 30 до 240 га лісопаркової зони Києва.

ДПТ місцевості Микільська Слобідка, що включає вулиці Панельна, Челябінська, залізничні колії, вулиці 1-у Садову, Садово-Набережну

в Дніпровському районі м. Києва. Межі цього ДПТ не відповідають вимогам ДБН Б.1.1-14:2012 (п. 4.2), які передбачають розробку елементів території населеного пункту (детальних планів), що мають цілісний планувальний характер на основі затвердженого генерального плану населеного пункту, і, як правило, території, що обмежується магістралями, вулицями, магістральними інженерними мережами або елементами ландшафту (водні об'єкти – у цьому випадку р. Дніпро). Межі цього ДПТ штучно викреслені, й не випадково це місце названо місцевістю, яка не має планувального змісту. Зміна функціонального призначення частини виробничих територій без відповідного містобудівного та техніко-економічного обґрунтування (а не тільки відповідно до намірів інвестора), що передбачає трансформацію мережі виробничих територій міста та перерозподіл місць прикладання праці, не може бути прийнятною. Навіть у разі допустимості житлової забудови на території реконструкції максимальна щільність населення згідно з ДБН 360-92** (пп. 3.7, 3.8) має бути не більше 450 осіб/га, а більше – при відповідному обґрунтуванні спеціальними техніко-економічними розрахунками, що визначаються містобудівними і санітарно-гігієнічними вимогами. Але такого обґрунтування немає, а у той же час проектом передбачається щільність 660 осіб/га. В ДПТ практично не вирішено завдання забезпечення потенційного населення озеленими територіями обмеженого і загального користування. Так, нормативна потреба в озелених територіях мікрорайонів (кварталів) визначена до 5,5 га, а в межах ДПТ – 5,1 га. Однак на проектному плані навіть така площа графічно не відображена. Ще гірше із забезпеченням озеленими територіями загального користування. При нормативній потребі 9,17 га (нехай мінімально) автори в межах ДПТ передбачають лише 1,1 га (як бульвари, які на проектному плані відсутні повністю й у реальності є вуличними насадженнями спеціального призначення). Уся основна потреба у паркових територіях має бути (як вважають автори) задоволена за межами ДПТ (місцевості) за рахунок паркової зони вздовж Русанівської затоки, яка є об'єктом рекреаційного тяжіння інших житлових територій цього житлового масиву, що замала, виходячи з перспективних рекреаційних навантажень (порушені і розміри ПЗС р. Дніпро), й не має відповідного планувального рішення (наслідок штучних меж ДПТ).

ДПТ у межах вулиць Електриків, Набережнорибальська у Подільському районі м. Києва. В цьому ДПТ здійснене принципове та цілковите відхилення (навіть недалекоглядне ігнорування можливостей вирішення гострих проблем розвитку центру міста) від планувальних рішень діючого Генерального плану м. Києва на період до 2020 р. (що

потребує планового коригування без порушення його базових стратегічних принципів) навіть без спроб будь-яких містобудівних обґрунтувань (крім очевидного бажання інвестора максимізувати «вихід» житлового фонду без урахування умов мешкання та загальноміських функціональних потреб). Перетворення цієї території у черговий «спальний» район є продовженням негативної тенденції у діях міської влади щодо беззастережного знищення об'єктів та територій як виробничого призначення, так і неадекватного перепрофілювання територій перспективної громадської забудови (наприклад, у ДПТ району в межах просп. Глушкова, вул. Заболотного біля НК «Експоцентр України»).

Крім того, імітація (перенесення) ідей розпланування історичного Подолу на цю територію, що проектується, має штучний, шаблонний характер, а фрагменти проєктованого міського середовища (при всій монотонності схеми забудови у «наглухо» замкнутих кварталах) мають аморфну побудову, низький рівень озеленення кварталів та недостатню забезпеченість озелененими територіями загального користування, коли запропоновані дрібні та мілкі канали постануть гнилими канавами (особливо в умовах щільної та фактично стандартної забудови, запозичена «мода» на яку – копіювання так званих «суперкварталів» Барселони – вже відходить у минуле).

Більш виправданим є підхід (стратегічна концепція) розвитку цієї території як цілісного містобудівного комплексу громадсько-ділового інноваційно-виробничого та житлового призначення. Ця територія є єдиною у складі центральної планувальної зони Києва, що має виключно важливе значення у планувальній структурі міста як спеціалізований, багатофункціональний підцентр загальноміського центру та одночасно не має критично значущих обмежень щодо характеру забудови. Тут може бути сформований громадсько-культурний, офісно-діловий, фінансовий, проєктно-дослідницький центр міста, що має також значно кращі відповідні інфраструктурні передумови створення, ніж район біля затоки Берковщина.

До цього перспективного центру може бути перенесено значне число профільних об'єктів (із «розвантаженням» від транспортного руху центрального ядра Києва та його житлових кварталів), що дисперсно, хаотично розташовані нині в історичній частині міста, які стануть місцями прикладання праці як центральних, так і периферійних житлових районів. Також у межах цього центру на Рибальському острові можливе спорудження готельних і житлових комплексів з нормативним рівнем обслуговування, озеленення та відповідного благоустрою. Подана ж версія ДПТ не вирішує актуальні завдання перспективного розвитку території та й міста в цілому.

ДПТ у межах просп. Возз'єднання (Соборності), Харківського шосе, залізничної колії, вул. Академіка Шліхтера (Віфлємська) у Дніпровському районі м. Києва. Неякісні умови мешкання існують на території вже побудованого без урахування рішень Генерального плану м. Києва житлового комплексу «Комфорт Таун» як наслідок його сусідства з промтериторіями (особливо ПрАТ «ФАНПЛИТ») та низького рівня забезпечення озеленими територіями як загального, так і обмеженого (мікрорайонного) користування. Заявлений на проектний етап приріст озелених територій загального користування з 1,6 до 10,9 га (вочевидь, за рахунок ділянок СЗЗ) фактично (і графічно) не відповідає реаліям прийнятого ДПТ рішення, а рівень забезпеченості утричі менший від нормативного мінімуму. Житлова забудова території ПАТ «Укрвторчермет», що поруч з ПрАТ «ФАНПЛИТ» (діяльність якого з появою поруч житлової зони вже не відповідає санітарним нормам і ековимогам щодо такого «сусідства»), рішеннями ДПТ стане зоною довготривалого дискомфорту та небезпеки вже нових мешканців. Необхідна розробка техніко-економічного обґрунтування модернізації чи реконструкції промтериторій з метою визначення їх подальшого перспективного функціонування (збереження чи винос на нові проммайданчики).

ДПТ у межах вулиць Академіка Туполева, Естонська, Невська, пров. Невський, вулиць Гончарова, Балаклієвська, Щербакова (Д. Щербаківського), просп. Перемоги у Шевченківському районі м. Києва. Штучно викреслені межі (з порушенням норм відповідного ДБН Б.1.1-14:2012) з «тіла» житлового району Нивки задля зміни цільового призначення забудови двох ділянок (до 30% із 36,5 га в межах ДПТ) будинками громадсько-житлового призначення без ясного планувального рішення. Передбачається зменшення площі (на 0,7 га) озелених територій загального користування та зменшення площі водойми парку як наслідок пропозиції щодо розміщення в межах парку «Дубки» (об'єкта ПЗФ у складі парку «Нивки») культової споруди з грубим порушенням положень чинного Генерального плану м. Києва і правових норм земельного, природоохоронного і містобудівного законодавства та задля розташування спортивних майданчиків школи. Таким чином, надається можливість здійснення протиправних земельних маніпуляцій.

ДПТ території, обмеженої просп. Академіка Глушкова, вул. Академіка Заболотного та західною межею території Національного комплексу «Експоцентр України» у Голосіївському районі м. Києва. Ця розробка демонструє «стиль» влади – повне ігнорування планувальних рішень чинного Генерального плану м. Києва. Заради легалізації раніше наданої з порушенням законодавства в оренду для нецільового викори-

стання практично усїєї території парку відпочинку біля ресторану «Вітряк» під житлову забудову передбачено (та вже почато здійснення) використання унікальної території громадського та рекреаційно-спортивного призначення (спеціалізований підцентр загальноміського громадського центру), де Генеральним планом м. Києва передбачено формування і розвиток об'єктів спортивної, туристської і офісно-ділової інфраструктури. Таких ділянок для спорудження нових спортивних комплексів цілорічного функціонування з адекватними умовами доступу та обслуговування у місті практично вже немає.

ДПТ реконструкції промрайону Подільсько-Куренівський у межах вулиць С. Скляренка, Куренівської, пров. Куренівського та просп. Московського (С. Бандери) в Оболонському районі м. Києва. Всупереч заявленій темі в роботі не йдеться про реконструкцію (чи якусь трансформацію) власне промрайону (що вкрай актуально у наш час), але знову замовник забажав на території окремого підприємства здійснити «комерційно вигідне» житлове будівництво з найвищою щільністю населення в багатоквартирній забудові (830 осіб/га) з вкрай низьким рівнем озеленення в оточенні промпідприємств та у зоні шумового дискомфорту залізничного коридору. Питання розташування високотехнологічних виробництв у цьому районі (як й у інших промрайонах) навіть не розглядалося, а спотворене житлове середовище (у разі реалізації цього ДПТ) стане черговою проблемною зоною у майбутньому.

ДПТ у межах просп. Возз'єднання (Соборності), залізниці, просп. Броварського, Русанівського каналу у Дніпровському районі м. Києва. Нова житлова забудова запропонована практично повністю в межах території колишнього заводу «Галактон» і спеціалізованого АТП Держкомітету інформаційної політики із загальним ростом чисельності населення у межах ДПТ з 12 до 20,6 тис. осіб. У той же час приріст озелених територій загального користування на проектний строк усього на 1 га (з 7,8 до 8,8 га), таким чином не усувається критично низький рівень забезпечення населення (на перспективу лише 4 м²/особу), а навпаки – дефіцит озелених територій зростає, а з ним і погіршується якість життя. Не усунено й територіальний конфлікт стосовно необхідного продовження вул. Флоренції до Броварського проспекту та спорудження човнової станції з використанням ділянки ПЗС на трасі розвитку вуличної мережі (що у свою чергу було раніше спровоковано протиправним будівництвом житлового комплексу у межах ПЗС р. Дніпро).

ДПТ у межах вулиць Народного Ополчення, Ернста, Івана Пулюя, вздовж річки Совки та Верхнього каскаду Совських Ставків у Солом'янському районі м. Києва. Знову межі ДПТ скориговані в «інтересах» за-

мовника й за межами проектування залишилася частина території парку «Совська балка», що зазнавала регулярного відчуження для нецільового використання під садибну забудову (іде легалізація самозахватів подібно до масової негативної практики у сел. Чапаєвка). Основні ж пропозиції ДПТ – житлова багатоквартирна забудова на вузькому перешийку між долинами Совської балки і балки Проня (територія ПАТ «Укрпромтелиця») зі складними роботами щодо укріплення озелених схилів балок (фактично їх руйнування). До того ж уся ця перспективна житлова забудова потрапляє у межі санітарно-захисної зони Совського кладовища й ніякі «дозволи» санітарно-епідемічної експертизи не усунуть дискомфорт мешкання та деградацію природного комплексу цього району.

ДПТ по вул. Академіка Туполєва, 12, у Шевченківському районі м. Києва. Для району можливого житлового будівництва (територія кол. Овочевої фабрики і ВК «Експоплаза») прийнято вкрай невдалі проектні рішення. І справа не тільки у впливі меж зон обмеження забудови стосовно умов безпеки польотів (для аеродромів Антонов 1 і 2). Знову формування житлових груп та дворів має нерівноцінний (а в суцільному – монотонно-казармений) характер з безпосереднім сусідством із завеликими ділянками автостоянок. До того ж нижче нормативної забезпеченості передбачено створення озелених територій загального користування (при одночасному дефіциті їх і на прилеглих житлових територіях). Посилання на те, що за межами ДПТ десь існують великі паркові зони (без аналізу їх реальної достатності і доступності для мешканців інших житлових районів), не витримує будь-якої критики. Не розглянуто й питання реконструкції існуючої 5-поверхової житлової забудови по вул. Данила Щербаківського та визначення місць переселення її мешканців на перспективу.

ДПТ у районі вулиць Академіка Заболотного, Академіка Лебедева та Метрологічна у Голосіївському районі м. Києва. Ряд проектних пропозицій ДПТ грубо та безпідставно порушують планувальні рішення чинного Генерального плану м. Києва і положення правових норм земельного, природоохоронного і містобудівного законодавства та передбачають житлове будівництво в межах охоронних зон пам'яток культурної спадщини й об'єктів природно-заповідного фонду (Музей народної архітектури та побуту України, Національний природний парк «Голосіївський») державного значення, а саме: на території незаконно відведеної ділянки так званому «обслуговуючому» житловому кооперативу «Жулянисоцбуд» (яка надалі надається КП «Спецжитлофонд»), в межах господарської зони «Наукового центру екомоніторингу та біорізноманіття мегаполісу» НАН України (фактично – унікальна горіхова плантація),

що передбачена Генеральним планом м. Києва та проектом створення НПП «Голосіївський» до її включення до 2-ї черги НПП. Крім того, з порушенням меж і режиму використання охоронної зони парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Феофанія» загальнодержавного значення передбачена нарізка ділянок садибної житлової забудови та багатоквартирна житлова забудова, що межує із забудовою ділянок інститутів геологічних наук і зоології ім. Шмальгаузена по вул. Метрологічній. Не дотримуються навіть протипожежні вимоги ДБН 360-92** (п. 5, додаток 3.1) щодо забезпечення відстаней не менше 50 м від меж забудови до лісових масивів, руйнуються унікальні природні комплекси у межах зони охоронюваного ландшафту.

ДПТ у межах вул. Саперно-Слобідська, просп. Науки у Голосіївському районі м. Києва. Окремі пропозиції роботи щодо уточнення функціонального призначення земельних ділянок, параметрів забудови та поліпшення благоустрою житлових територій не зіставні з негативними наслідками здійснення багатоквартирної житлової забудови біля 3 га озелененої території загального користування по вул. Академіка Писаржевського, 8 (як реалізація «інвестиційних намірів» замовника), що є складовою охоронної (буферної) зони регіонального ландшафтного парку урочище «Лиса гора» та Лисогорського форту – пам'ятки містобудування національного значення (Історико-архітектурна пам'ятка-музей «Київська фортеця»).

ДПТ реструктуризації промрайону «Борщагівський-1» у межах просп. Леся Курбаса, вулиць Героїв космосу, Жмеринської, залізниці у Святошинському районі м. Києва. В цій роботі замість «реструктуризації промрайону» знову посилаються на те, що ЗАТ «Форум-ДС» і ЗАТ «Укргідроспецбуд» перебувають на стадії ліквідації (причини не обговорюються) й тому на основі так званих «інвестиційних намірів» передбачена зміна функціонального призначення територій цих та інших (!) підприємств, у т.ч. значної частини території ПАТ НВП «Сатурн», на житлову. Й це на тлі «стратегічних» планів влади стосовно розвитку високотехнологічних виробництв задля реіндустріалізації країни, створення робочих місць не тільки у сфері торгівлі й обслуговування, подолання тотального зубожіння населення. Територій для нової високотехнічної індустрії і центрів прикладної науки у Києві стає все менше.

У той же час запропонована житлова забудова (заради максимального збільшення загального обсягу житлового фонду за будь-яку ціну) і в цьому разі передбачає (без усякого обґрунтування) щільність багатопверхової забудови до 608 осіб/га (в 1,4 разу вище нормативної). При цьому рівень забезпеченості озеленими територіями загального ко-

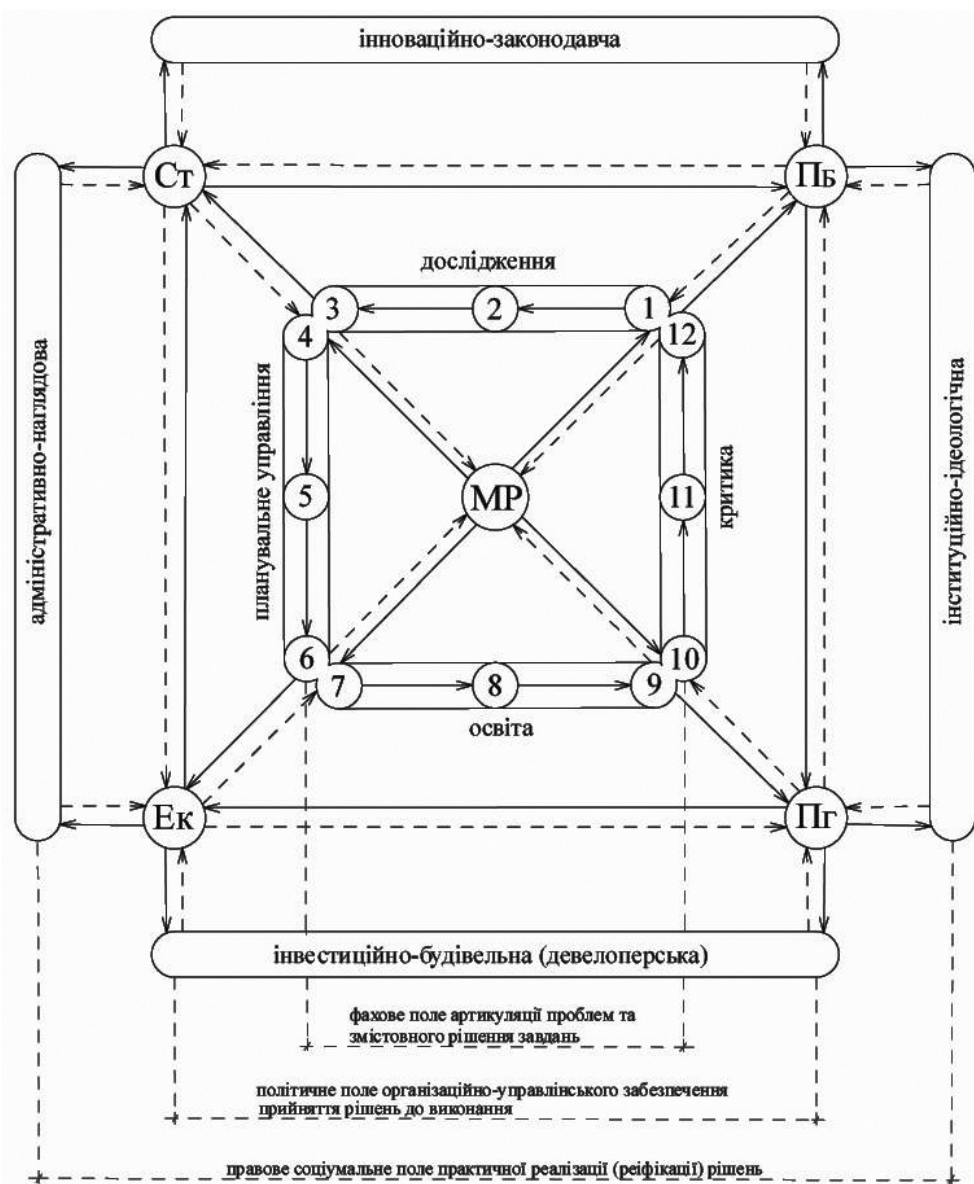
ристування (що визначають життєвий простір комфортного існування у штучному середовищі міста) в межах ДПТ у 6 разів менший нормативного (усього 3 га на 21,4 тис. мешканців на проектний етап). І це на житловому масиві Микільська Борщагівка з хронічним дефіцитом озелених територій та скороченням за останніх 15 років паркових територій на третину.

Зміни до ДПТ району Теремки-III у Голосіївському районі м. Києва. У цьому проекті категорично неприйнятною та такою, що потребує винятків, є ділянка магістральної вул. Проектна-1 (як дублера Кільцевої дороги), що трасується з грубим порушенням земельного, містобудівного та природоохоронного законодавства через територію об'єкта природно-заповідного фонду державного значення – лісове урочище Теремки ЛПГ «Конча-Заспа» (НПП «Голосіївський»). Пора вирішувати транспортні та інші планувальні завдання у координації з відповідними департаментами та службами Київської ОДА в рамках Великого Києва (агломерації) та у разі необхідності – з вилученням відповідно до законодавства земельних ділянок для суспільних потреб (мова іде про садові ділянки с. Гатне Києво-Святошинського району, що були надані без урахування рішень чинного Генерального плану м. Києва). Позитивним прикладом є пропозиції щодо розташування метродепо «Деміївське» і дорожньо-транспортної розв'язки саме на придатній для цих об'єктів території і важливо – не за рахунок екологічного благополуччя людей. Необґрунтованим та недоцільним з точки зору умов комфорту мешкання є масове (та монотонне) застосування замкнених житлових кварталів з дворами-колодязями, де не забезпечено нормативний рівень проєктованих озелених територій обмеженого користування та інсоляції. Не надано реальні показники забезпеченості населення озеленими територіями загального користування. Для населення 51,4 тис. чол. 31,4 га – це тільки розрахункова площа території загального користування (як стверджують самі автори). Фактично крім існуючого лісового урочища Теремки (в межах ДПТ – 7,9 га), частину якого й задумано знищити, на проектний строк (як це демонструє проектний план) передбачено додати не більше 6–7 га (разом з наявним сквером). І тому рівень забезпеченості не досягає 40% від нормативного показника – тут відразу закладається низька якість житлового середовища району. При цьому існує необхідність вирішення питання щодо виносу з території урочища Теремки АЗС «АНР», яка була розміщена з порушенням законодавства стосовно озелених і природно-заповідних територій, що особливо охороняються. Урочище Теремки планувально не поєднано з житловими кварталами й не має відповідного облаштування в умовах його стихійного відвідуван-

ня після забудови житлового масиву. Такі хибні рішення не мають права на реалізацію. У черговий раз ДПТ ігнорує інтереси розвитку та режим функціонування комплексу державних наукових установ НАН України, а нові робочі місця передбачаються переважно на підприємствах громадського обслуговування, що позбавляє Київ можливості коли-небудь зайняти своє місце у мережі світових міст.

У нинішніх умовах технократично-сервільних підходів до містобудівного проектування, коли практично ігнорується будь-яке наукове знання про місто, не дотримуються норми ДБН та зневажаються правові норми чинного законодавства, важко давати рекомендації стосовно адекватної організації архітектурно-містобудівної діяльності та пошуку ефективних напрямків і алгоритмів прийняття містобудівних рішень на усіх рівнях планувального управління, які дотепер для влади не нагальні (див. конструктивні пропозиції [2–5]). Однак часи таких сервільних «підходів» уже минають і для тих, хто йде на заміну, необхідно ще раз звернути увагу на можливі методологічні циклостадійні контури вирішення цієї проблеми із залученням «стартових» схем (рис. 1–3) як відправних пунктів реорганізації містобудівної справи, пошуку основ відповідального планування, проектування та регулювання містобудівної дійсності (містобудівного самоконтролю) стосовно досягнення адекватних значень процесо-середовищних параметрів міста як гармонійного ландшафтного ареалу розселення.

Циклостадійний характер здійснення експлікації топоформ (формування, функціонування, розвитку, відтворення) міст, міст-регіонів як автопоезис ландшафтних ареалів розселення визначає зміст і сенс відповідних проактивних циклостадійних алгоритмів перманентного планувального управління стосовно морфотипологічних трансформацій міського ландшафту. Цим обумовлено важливе розрізнення двох конструктивних містобудівних понять, що потребують подальшого теоретичного розгортання: композиція як спонтанно-регулятивний механізм планувального втілення культурних форм і архітектоніка як практично-регулятивний засіб (метрика) планувальних рішень дійсності розселення.

Пояснення:

MP - методологічна рефлексія (креативний поінт).

1-12- циклоконтур артикулюваної мислєдїяльності, кроки: креативні (1,4,7,10); рекурсивні (2,5,8,11); продуктивні (3,6,9,12), вузли продуктообміну (12-1, 3-4, 6-7, 9-10).
Складові: 1-розуміння, 2-пізнання, 3-передбачення, 4-планування, 5-проекування, 6-регулювання, 7-оспоблення, 8-навчання, 9-практикум, 10-моніторинг адекватності, 11-інформвання, 12-ідентифікація.

Ст-Пб-Пг-Ек - організаційно-управлінський рекурсивний контур містобудівної політики.

Ст-стратегування та прогнозування, Пб-проблематизація та (ре)організація, Пг-програмування та регламентування, Ек-експертиза, консалтінг та аудит.

Рис. 1. Складові сфери архітектурно-містобудівної діяльності

Рис. 2. Генеральний циклоконтур розробки планувального рішення (1–6), методичного оснащення (7–10) та планувального аудиту (11, 12) – логіко-семантичний каркас стратегій розробки та прийняття містобудівних планувальних рішень стосовно гармонічних (транс)формацій ареалів розселення (поселень)

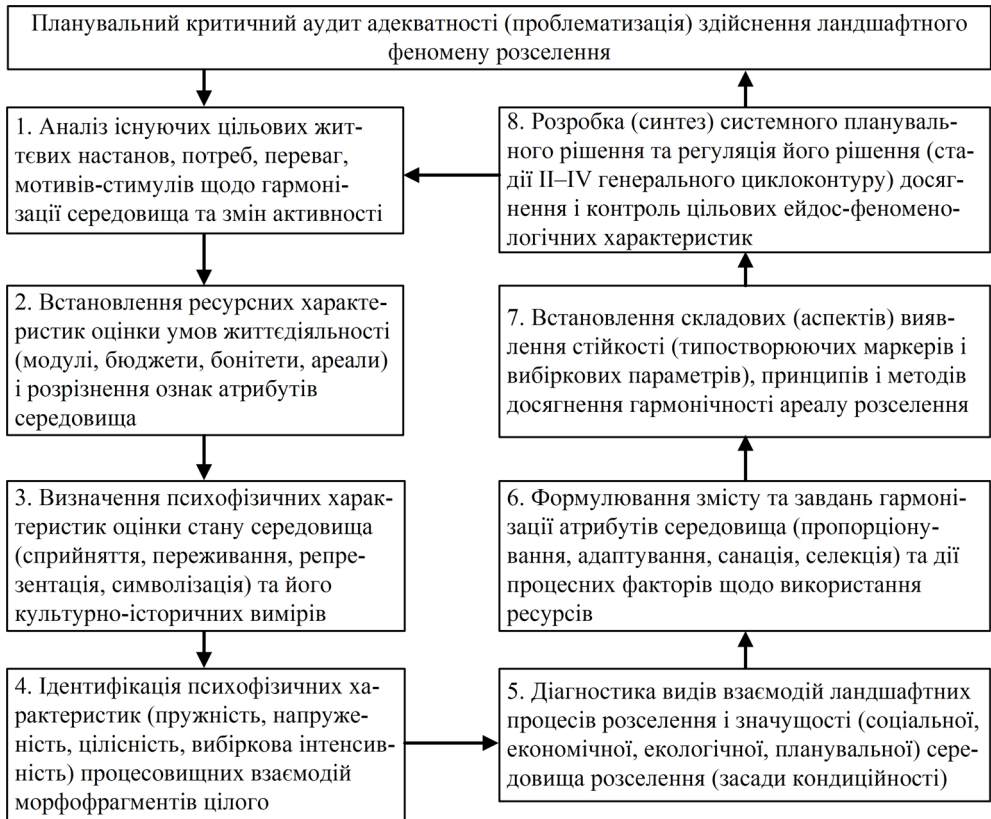

Рис. 3. Змістовні етапи феноменологічної стадії розробки планувальних рішень поселень (стадія I рис. 2)

Список літератури

1. *Ходорковський Ю.І.* Вічність. Час. Традиція / Ю.І. Ходорковський. – Чернівці: Букрек, 2013. – 127 с.
2. *Демин Н.* Генеральный план города – важнейший информационный ресурс в системе принятия стратегических и оперативных решений / Н. Демин // Досвід та перспективи розвитку міст України. Проблеми перспективного розвитку м. Києва. – К.: ДП УДНДПМ «ДПРОМІСТО» імені Ю.М. Білокозя, 2012. – Вип. 23. – С. 6–25.
3. *Габрель М.М.* Просторова організація містобудівних систем / М.М. Габрель; Інститут регіональних досліджень НАН України. – К.: Видавничий дім А.С.С., 2004. – 400 с.
4. *Товбич В.В., Дюжев С.А.* Сучасні проблеми, тенденції та досвід трансформації архітектурно-містобудівної діяльності / В.В. Товбич, С.А. Дюжев // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2010. – Вип. 37. – С. 499–512.
5. *Дюжев С.А.* Методологічні основи логос-системних технологій розробки та прийняття містобудівних планувальних рішень / С.А. Дюжев // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2015. – Вип. 58. – С. 178–193.